

7. Dictionary of the Ukrainian language. In 11 volumes (1973). In I.K. Billodid (Head Ed. and others). Kyiv: Naukova Dumka. Vol. 4. 840 p.
8. Pedagogical Dictionary (2008). In V. Zagvyazinsky, A. Zakirova (Ed.). Moscow: Academy. 352 p.
9. Bogdanova, I.M. (1997). Modular technology in teacher training: monograph. In I.A. Zyazyun (Ed.). Odessa: Educational book. 289 p.

STOLYAROVA Victoria,

Graduate student of Social Pedagogics, Psychology and Pedagogical Innovations Department, State Institution «The South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»
e-mail: vscuba@ukr.net

**PROFESSIONAL PREPARATION FOR FUTURE CUTTERS OF SEWING PRODUCTION:
RESULTS OF THE FINAL STAGE OF THE PEDAGOGICAL EXPERIMENT**

Abstract. Introduction. At the enterprises of clothing industry for production of clothes widely began to use computer-aided engineering systems (CAD) that demands skilled workers with necessary knowledge, abilities and practical skills using computer technologies.

Preparation in institutions of professional (vocational) education in such industries as clothing industry, has to be based on modern knowledge using information and communication technologies and shall not create a situation when the graduate of educational institution needs to be retrained on production that he could work on the modern equipment and on modern technologies.

Therefore the special relevance in institutions of professional (vocational) education is acquired by vocational training of future skilled workers at the sewing industry using the computer technologies.

Purpose. The purpose of the article. Analyze the results of the final stage of the pedagogical experiment on identifying the preparation levels of future cutters of sewing production using computer technologies.

Results. The following step of the study on the preparation of future cutters using the computer technology is the final stage of the pedagogical experiment.

Methods which were used during the stating stage of the pedagogical experiment were applied to experimental and control groups at the final stage.

In structure of preparation the future cutters of sewing production using computer technologies we allocated the following components: motivational-reflexive, systemic-cognitive and operational-activity; criteria: set-estimation, cognitive-content, technological-procedural and levels: elementary, moderate, optimal.

The task of the experimental research work was to conduct a diagnosis on determining the levels of preparation of future sewing cutters using computer technology.

For this purpose, 206 students were diagnosed. The experimental group included students in the number of 104 persons, in the control group – 102 persons.

Originality. After diagnosing the current state of

preparation, an experiment was carried out on the implementation of pedagogical conditions in accordance with the developed model.

The results of the experimental work on the preparation of future garments seamstresses using computer technologies indicate significant changes in the level in preparation of future cutters in the experimental group with minor changes in the level of preparation in the control group.

Thus, 13 students (12.5%) and 44 students (43.1%) were registered at the elementary level according to the criteria of "instructive-appraisal", "cognitive-content", "technological-procedural" (there were 53 students (50.4%) EG and 49 students (48.5%) KG). On average 57 students (54.8%) of EG and 46 students (45.1%) of KG (there were 39 students (37.8%) EG and 40 pupils (39.1%) KG). 34 students (32.7%) and 12 pupils (11.8%) had the optimal level (12 pupils (11.8%) had EG and 13 pupils (12.4%) had KG).

Conclusion. The statistical analysis of the results in the diagnostics of preparation of future sewing garments using computer technologies at the final stages of the pedagogical experiment revealed the statistical significance of positive changes in increasing the level of preparation of future cutters in the experimental group and made it possible to conclude on the effectiveness of the proposed methodology.

The conducted research does not exhaust all aspects of problem in preparation of future cutters at sewing production using computer technologies. Further development is demanded by questions of introduction the elements of a dual system in vocational training the future cutters at sewing production.

Keywords: preparation; professional training; sewing production; upcoming cutlery; computer technologies.

Одержано редакцією 14.10.2018
Прийнято до публікації 20.10.2018

DOI 10.31651/2524-2660-2018-15-73-77
ORCID 0000-0002-6811-0332

ТКАЧЕНКО Катерина Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: kateche007@gmail.com

УДК 378

**ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ДО ЗДІЙСНЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

У статті зроблено висновок, що на сучасному етапі розвитку початкової освіти та зміни її орієнтирів з педагогіки правильної відповіді на педагогіку амбівалентну, де педагог не тільки навчає, але й створює умови для гармонійного навчання, особливої уваги вимагає підготовка майбутніх учителів початкових класів до здійснення ігрової діяльності з учнями.

Ключові слова: ігрова діяльність; гра; початкова школа; нова концепція початкової школи; ключові компетентності; педагог-дизайнер.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку початкової освіти осо-

бливої уваги вимагає ігрова діяльність, адже саме вона сприяє поступовому, психологічно-комфортному переходу дитини від гри до навчання.

Відповідно до концептуальних засад реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року проголошено побудову освіти усіх рівнів з максимальним урахуванням індивідуальних фізичних, психологічних, інтелектуальних особливостей дитини кожної вікової групи.

Серед ключових компонентів формули Нової української школи: новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації дитини в суспільстві; наскрізний процес виховання, спрямований на формування соціально-моральних цінностей; педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками; дитиноцентризм, орієнтація на потреби учня в освітньому процесі; нова структура школи, що сприятиме засвоєнню нового змісту і формуванню життєвих компетентностей; сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології навчання учнів, освітян і батьків у закладі освіти та поза його межами [4].

Отже, педагог повинен не тільки формувати в учнів ряд необхідних компетентностей, а й удосконалюватись самому, «формувати з себе» педагога нової школи, «який прагне відійти від педагогіки однієї правильної відповіді, переорієнтувати власні вміння та навички з позиції педагога-виконавця на педагога-дизайнера» [8, с. 5].

Мета дослідження: визначити необхідність більш глибокої підготовки майбутніх учителів початкових класів до використання ігрової діяльності з учнями.

Викладення основного матеріалу дослідження. Відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти освітній процес у початковій школі організовується за циклами, з урахуванням вікових особливостей фізичного, психологічного і розумового розвитку дітей 6–10 років. Перший цикл початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1–2 класи); другий цикл – основний (3–4 класи). Це нововведення створює передумови поступового психологічно-комфортного пе-

реходу дитини від ігри до навчання, які є провідними видами діяльності дітей відповідно дошкільного і молодшого шкільного віку [4].

Загалом початкова освіта триватиме безпосередньо чотири роки. З них перші два – це адаптаційно-ігровий цикл. Упродовж 1–2 класів учень звикатиме до шкільного життя. Навчання під час цього періоду організують ігровими методами й обмежать обсяг домашніх завдань.

Провідні види діяльності дітей, відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти, (спілкування, гра, рухова, пізнавальна, господарсько-побутова, художньо-естетична (ліплення, малювання, аплікація, конструювання, слухання музики, спів, хореографічна, театралізована) мають бути збережені і змістовно збагачені у молодшому шкільному віці. Це дозволить здійснити поступовий перехід до навчання як нового провідного виду діяльності у перший (адаптаційно-ігровий) період початкової освіти. Поряд з іншими, метою цієї діяльності є розвиток різних видів активності дитини, її творча самореалізація, формування нових компетентностей Інструктивно-методичні рекомендації [1].

Відповідно до основних ідей концепції Нової української школи та положень Державного стандарту початкової освіти з метою забезпечення наступності змісту та уникнення його дублювання в освітніх програмах дошкільної і початкової освіти рекомендується посилити розвивальну і виховну складові освітнього процесу, надати пріоритет соціалізації, моральному вихованню, формуванню мотивів пізнавальної діяльності тощо [там само]

Беззаперечним є той факт, що сприяти формуванню всебічно розвиненої особистості може тільки такий учитель, який сам являє собою особистість творчу та неординарну. Також необхідно наголосити на тому, що саме учитель початкових класів найпершим залучається до формування дитячої особистості, а отже, успіх подальшого розвитку, виховання й навчання підростаючого покоління залежить від його людських якостей та професійної майстерності [2, с. 296].

Отже, перед сучасною професійною підготовкою майбутніх учителів початкових класів постає проблема – підготовка до інтенсивнішого використання ігро-

вих технологій упродовж перших двох років навчання учнів у початковій школі, адже саме ігрова діяльність послуговується всім спектром необхідних засобів і методів для реалізації цілей, зазначених у Державному стандарті початкової школи.

Як результат, маємо звернути більшу увагу, під час підготовки майбутніх учителів початкових класів, саме на використання ігрової діяльності (збагаченої новим змістом), яка є основним методом впливу на навчання і виховання учнів 1–2 класів.

В сучасних умовах терміносполука «ігрова діяльність» набуває більш широкого поняття ніж просто форма вияву активності дитини.

Ігрова діяльність – це водночас основний засіб пізнання дитиною зовнішнього світу, відображення його у формі відчуттів, сприймань, уявлень тощо [3, с. 695–696].

Як зазначав Л. Виготський, «підпорядковуючи поведінку усім відомим умовним правилам, гра вчить розумній і свідомій поведінці. Вона є першою школою думки для дитини...» [4, с. 127].

Гра задовольняє багато потреб дитини: потреба виплеснути енергію, розважитися, випробувати насолоду від самого процесу гри, наситити свою цікавість, досліджувати навколишній світ, висловити свої бажання і емоції.

Діти захоплено грають у будь-які ігри, тому використання ігрової форми завдань часто призводить до того, що діти навіть не помічають впливу дорослих на їх навчання і виховання. Вони захоплені самою грою, їм просто цікаво. Але непомітно для себе, під час такої гри дошкільники порівнюють, лічать, запам'ятовують, вирішують логічні завдання і пізнають багато нового [5].

За своїм походженням і змістом гра є соціальним явищем, зумовленим розвитком суспільства і його культури. Це особливі форми життя дитини у суспільстві, діяльність, у якій дитина в ігрових умовах виконує ролі дорослих, відтворює їхнє життя, працю, стосунки; форма пізнання світу, провідна діяльність, в якій дитина задовольняє свої пізнавальні, соціальні, моральні, естетичні потреби. У грі дитина долає суперечність між прагненням до більшої самостійності, актив-

ної участі у житті дорослих із реальними можливостями щодо цього [6, с. 98–100].

У людській практиці ігрова діяльність виконує такі функції:

- розважальну (гра розважає, приносить задоволення, пробуджує інтерес);
- комунікативну (освоєння діалектики спілкування);
- соціалізацій (засвоєння норм поведінки в суспільстві, включення в систему суспільних відносин);
- самореалізацій в грі як "полігоні людської практики";
- ігротерапевтичну: подолання різних труднощів, що виникають в інших видах діяльності;
- міжнаціональної комунікації - засвоєння єдиних для всіх людей соціокультурних цінностей;
- розвиваючу функцію: тільки в грі людина може експериментувати з самим собою, з усіма можливими варіантами своєї поведінки, а також з іншими учасниками гри, у грі йде розвиток здібностей людини, її особистості; гра є один із способів осмислення людиною свого життя, є процес самовдосконалення;
- творчу функцію: в грі людина гігантски розширює свої можливості, потенції, здійснює зв'язок з дійсним і нереальним, з можливим і недійсним, виходить за межі об'єктивних обмежень, здійснює вільний вибір і створює нові можливості [7].

Необхідною умовою застосування гри є також баланс між вільною самостійною грою та іншими видами діяльності. Дотримання такого балансу є одним з основних компонентів розвитку ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Завдання вихователя – викликати інтерес до певної події, яка захопила б дитину, вразила, вплинула на її уяву та почуття [5].

Д.А. Колодця [8, с. 102–105], виявляє ставлення до гри як до способу підготовки дітей до майбутньої серйозної діяльності.

Використання сучасних зарубіжних теорій «ігротерапії», методологічною основою яких є неофройдизм, сприяє нормалізації стосунків дитини з навколишньою дійсністю, оскільки гра знімає негативізм. Ліквідує егоїзм, вередування тощо, «поліпшує природу дитини» [9].

За твердженням голландського психолога, автор книги «Гра людини і тварини» Фредеріка-Якоба-Йоханнеса Бейтгендейка, жива істота є дитиною не тому, що грається, а навпаки, грається тому, що вона дитина. Гру він розглядав як відображення особливостей дитячого віку, вияв певних потягів дитини (наприклад, потяг до звільнення від нав'язаних середовищем обмежень, до злиття зі світом, тенденція до повторення) [там само].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Педагог початкової школи, в сучасних реаліях виступає «дизайнером умов і середовища де розвиваються діти» [10, с. 5] Саме за допомогою опанування всього спектру можливостей використання ігрової діяльності у 1–2 класах початкової школи, майбутні вчителі будуть спроможні ефективно впроваджувати навчально виховний процес у рамках Нової Концепції початкової школи. Перспективи подальших досліджень: розкриття сутності новітніх ігрових технологій, дослідження підготовки майбутніх учителів початкових класів до використання новітніх ігрових технологій у зарубіжних країнах.

Список бібліографічних посилань

1. Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/nastupnist/recomendazii.doc>
2. Ткаченко К.О. Комуникативні процеси в професійній діяльності вчителя початкових класів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Умань: Жовтий О.О., 2012. С. 296–302.
3. Варій М.Й. Загальна психологія. Навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 968 с.
4. Выготский Л.С. Педагогическая психология. Под ред. В.В. Давыдова. М.: Педагогика, 1991. 480 с.
5. Майструк О. Гра як засіб навчання і виховання дітей дошкільного віку URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/24/visnuk_16.pdf
6. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2008. 432 с.
7. Столяренко Л.Д., Столяренко В.Е. Психология и педагогика: учебник для академического бакалавриата. 4-е изд., пер. и доп. М.: Юрайт, 2015. 509 с. URL: https://stud.com.ua/46966/psihologiya/rozvitok_igrovoyi_diyalnosti#55.
8. Колодза Д.А. Детские игры, их психологическое и педагогическое значение. Пер. с итал. М.: Моск. кн. изд-во, 1909. 266 с.
9. Довбня С. Теорія ігрової діяльності як основна вихідна позиція методологічних засад досліджень. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/144>.
10. Рома О. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

References

1. Attachment to the letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 19, 2018 No. 1/9-249. Instructional and methodological recommendations for the continuity of preschool and primary education. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/nastupnist/recomendazii.doc> (in Ukr.).
2. Tkachenko, K.O. (2012). Communicative processes in the professional activity of the elementary school. *Collection of scientific works of the Pavlov Tychnina Uman State Pedagogical University*, 296–302. (in Ukr.).
3. Vary, M.Y. (2007). *General psychology: Textbook*. Kyiv: Center for Educational Literature. 968 p. (in Ukr.).
4. Vygotsky, L.S. (1991). *Pedagogical psychology : Textbook*. Moscow: Pedagogics. 480 p. (in Rus.).
5. Maistruk, O. (2011). The game as a means of training and upbringing children of preschool age. Retrieved from https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/24/visnuk_16.pdf (in Ukr.).
6. Pavelkov, R.V., Tsigipalo, O.P. (2008). *Children's Psychology: Textbook*. Kyiv: Akademvidav. 432 p. (in Ukr.).
7. Stolyarenko, L.D., Stolyarenko, V.E. (2015). *Psychology and Pedagogy: textbook for academic undergraduate*. 4th ed., redone and add. Moscow: Yurayt. 509. Retrieved from https://stud.com.ua/46966/psihologiya/rozvitok_igrovoyi_diyalnosti#55 (in Ukr.).
8. Kolotza, D.A. (1909). *Children's games, their psychological and pedagogical significance : Textbook*. Moscow: Moscow book publishing house. 266 p. (in Rus.).
9. Dovbnya, S. Theory of gaming activity as the main starting point of the methodological foundations of research. Retrieved from <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/144>.
10. Roma, O. (2018). Six bricks in the educational space of the school. *Methodical Manual: Textbook*. The LEGO Foundation. 32 c. (in Ukr.).

TKACHENKO Kateryna,

Ph.D in Pedagogy, Senior Lecturer of Primary Education Department,
Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy
e-mail: kateche007@gmail.com

THE PROBLEM OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' TRAINING TO THE IMPLEMENTATION OF PLAY ACTIVITIES

Abstract. *The article concludes that at the present stage of development of elementary education and its changes in pedagogy the correct*

answer to ambivalent pedagogy, where the teacher not only teaches, but also creates conditions for harmonious learning, special attention is required

for the training of future primary school teachers to engage in gaming activities with students.

Purpose: to identify the need for training primary school teachers for the implementation of play.

Methods. The study used the theoretical method of research.

Results. There is a problem to modern vocational training primary school teachers – preparing for intensive use gaming technology during the first two years of study students in elementary school, because playing activity have full range of tools and techniques necessary for the purposes specified in state standard of primary school.

Conclusion. The teacher of elementary school, in modern realities, acts as a designer of the environment and conditions where children are

developing. It is precisely by mastering the entire spectrum of opportunities for the use of gaming activities in 1–2 classes of elementary school, future teachers will be able to effectively implement the educational process within the framework of the New Concept of the elementary school. Prospects for further research: disclosure of the essence of the latest gaming technologies, studying the training of future primary school teachers to the use of the latest gaming technologies in foreign countries.

Keywords: game activity; game; elementary school; new concept of elementary school; key competencies; designer teacher.

Одержано редакцією 26.09.2018
Прийнято до публікації 06.10.2018

DOI 10.31651/2524-2660-2018-15-77-84

ORCID 0000-0002-6720-0571

ЛЯХОВЕЦЬ Олеся Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, стстарший викладач кафедри дошкільної освіти,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: olesiapalamarchuk1978@gmail.com

ORCID 0000-0003-2612-5998

СИПЧЕНКО Валерій Іванович,

професор, кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки вищої школи,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
e-mail: pionerv50@gmail.com

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті досліджено формування соціально-комунікативної компетентності дитини старшого дошкільного віку. Показано, що найкращих результатів можна досягти, граючись із нею, оскільки кожна гра виконує важливу виховну, соціалізаційну й комунікативну функції, формує типові навички соціальної поведінки та систему цінностей дитини старшого дошкільного віку.

Особливість гри як одного з найефективніших засобів навчання та виховання полягає в тому, що вона забезпечує не тільки індивідуальну, а й парну, групову та колективну форми роботи на занятті.

Ключові слова: діти дошкільного віку; соціально-комунікативна компетентність; ігрова діяльність; комунікативний досвід.

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві відбуваються кардинальні зміни, що суттєво впливають на розвиток його освітньої галузі. Зокрема, реформи загальноосвітньої школи знизили вікову межу першокласників до шести років. Як наслідок – у багатьох батьків виникає закономірне запитання: чи доцільно вже заздалегідь, у віці п'яти – шести років, «відучувати»

дитину від гри і спонукати її до систематичного виконання навчальних завдань, беззаперечного підкорення вимогам дорослих? Чого потрібно їй навчити, які риси виховати, щоб якнайкраще підготувати до успішного засвоєння знань?

Життя дитини дошкільного віку проходить у різних видах діяльності, які постійно взаємодіють (ігрова, образотворча, пізнавальна, художня, мовленнєва, комунікативна, навчально-мовленнєва, навчальна, побутова, трудова та ін.). Новий тлумачний словник української мови поняття «взаємодія» трактує як співдію, співдіяння, взаємний зв'язок між предметами в дії, а також погоджену дію між ким, чим-небудь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У дитячій психології роль різних видів діяльності у розвитку дитини досліджували такі науковці, як Л. Виготський, Д. Ельконін, О. Запорожець, О. Леонт'єв та ін. Всі вони доводять, що перехід від одного вікового періоду розвитку до іншого пов'язаний зі зміною одного виду прові-